

H u r t z t
I t r t u r
2 0 0 1

I K U G I

Argitaratzailea:

Mondragon Unibertsitatea.
Humanitateak eta Hezkuntza Zientzien Fakultatea

Laguntzailea:

Eusko Jaurlaritzako Kultura Saila

Erredakzioa Idazkaritza:

Humanitate HUHEZI eta Hezkuntza Zientzien
Fakultateko Haur Liburu Mintegia
Dorleta Auzoa,z/g
20540 - ESKORIATZA
Tfnoa: 943 714 157 - Faxa: 943 714 032
E-mail: liburutegia@huhezi.edu
www.huhezi.edu

Idazkaria:

Mari Karmen Apraiz

Liburuak irakurri dituztenen izenak:

Asun AgirianoArrasateko Udal Haur Biblioteka
Oskar Loiti.....Eskoriatzako Udal Biblioteka
Joseba López de ArmentiaAretxabaletako Udal Haur Biblioteka
Arantzazu Ibarrondo.....Oñatiko Udal Biblioteka
Marina Etxegoien.....Oñatiko Udal Haur Biblioteka
Igone BasabeBergarako Udal Biblioteka
Mila ElorzaAngiozarko Biblioteka
Jasone Erostarbe.....Legazpiko Udal Biblioteka
Olga Jauregi.....Aramaioiko Udal Biblioteka
Txaro UrrutiaAretxabaletako Kurtzeberri Eskola
Itziar Murua.....Aretxabaletako Kurtzeberri Eskola BHI
Xabier AgirreArrasateko Ergüin Eskola
Amaia Azpiazu.....Arizmendi Ikastola. Ferixaleku gunea. Arrasate
Iñaki AgirianoArizmendi Ikastola. Almen gunea. Eskoriatza
Juli Leza.....Eskoriatzako Eceiza Eskola
Pello AñorgaEskoriatzako HUHEZI
Nerea AlzolaEskoriatzako HUHEZI
Amelia BarquínEskoriatzako HUHEZI

Azala:

Jokin Mitxelena

Aurkibidea

Zerrenda orokorra. 5

Liburu gomendagarriak 21

Liburu oso gomendagarriak. 27

“Irakur Gida: Haur eta Gazte Literatura, 2001” talde baten lan jarraituaren eta liburu askoren irakurketaren emaitza da.

Guraso, irakasle eta bibliotekarientzako lagungarri izan nahi du.

Ezin du irakurketa zuzena ordezkatu, ezta irakurketak sortzen duen plazerra bera ere, talde honek egiten duen irakurketaren adierazpena baino ez baita.

Gure lan-teknika, haur eta gazte literaturaz 2001. urtean euskaraz publikatu dena irakurtzean datza, gure irakurketak kontrajarri eta hizkuntzaren erabilpena, kalitate literarioa, gaiari ematen zaion tratamendua, etab. kontutan izanik, baloratu.

Lan talde honetan oinarrituz sailkapen bat egiten da, liburuen zerrenda orokorraren ondotik: liburu gomendagarriak, oso gomendagarriak.

Bestalde, agertzen den adina orientagarria besterik ez da, bilakaera-erritmoak, haurren zaletasunak, etab. sailkaezinak baitira. Gure ustetan, haurrek liburuen aukeraketa librea egitea oinarritzakoa da eta irakurketaren grina sortzeko funtsezkoa.

Guretzat lan hau aurrera eramatea oso atsegina izan den bezala zuentzat ere horrela izatea espero dugu.

Eskuartearen duzun gida hau orientagarri izan dakizula!

2002.eko iraila

Zerrenda orokorra

ALCÁNTARA, Ricardo

■ ***Tento eta pelutxeko hartza***

Ilustratzailea: Gusti

Bilbo: Ibaizabal, 2001 (Tento; 7)

ALCÁNTARA, Ricardo

■ ***Tento eta itsasoa***

Ilustratzailea: Gusti

Bilbo: Ibaizabal, 2001 (Tento; 8)

ALCÁNTARA, Ricardo

■ ***Tento eta beldurra***

Ilustratzailea: Gusti

Bilbo: Ibaizabal, 2001 (Tento; 9)

ALCÁNTARA, Ricardo

■ ***Tento eta telebista***

Ilustratzailea: Gusti

Bilbo: Ibaizabal, 2001 (Tento; 10)

ALCÁNTARA, Ricardo

■ ***Tento eta katea***

Ilustratzailea: Gusti

Bilbo: Ibaizabal, 2001 (Tento; 11)

ALCÁNTARA, Ricardo

■ ***Tento eta Gabonak***

Ilustratzailea: Gusti

Bilbo: Ibaizabal, 2001 (Tento; 12)

ALEIXANDRE, Marilar

■ ***Etorkizunik ez***

Itzultzailea: ELORRIAGA, Unai

Donostia: Elkarlanean, 2001 (Branka; 81)

ANDERSEN, Hans Christian

■ ***Elurzuloetako birjina***

Ilustratzailea: LÁZARO, Jesús

Bilbo: Gero/Mensajero, 2001 (Ekilore; 23)

ARANA, Aitor

■ ***Amodioaren gazi-gozoak***

Ilustratzailea: CAMPOS, Alberto

Bilbo: Ibaizabal, 2001 (Ekin; 16)

ARÀNEGA, Mercè

■ ***Mikela lotsatia da***

Ilustratzailea: ARÀNEGA, Mercè
Egokitzailea: ZUBIZARRETA, Patxi
Bilbo: Ibaizabal, 2001 (Mikela igela; 1)

ARÀNEGA, Mercè

■ ***Mikela eta artilezko bolak***

Ilustratzailea: ARÀNEGA, Mercè
Egokitzailea: ZUBIZARRETA, Patxi
Bilbo: Ibaizabal, 2001 (Mikela igela; 2)

ARÀNEGA, Mercè

■ ***Mikela Ilargira doa***

Ilustratzailea: ARÀNEGA, Mercè
Egokitzailea: ZUBIZARRETA, Patxi
Bilbo: Ibaizabal, 2001 (Mikela igela; 3)

ARÀNEGA, Mercè

■ ***Mikela eta elurra***

Ilustratzailea: ARÀNEGA, Mercè
Egokitzailea: ZUBIZARRETA, Patxi
Bilbo: Ibaizabal, 2001 (Mikela igela; 4)

ARÀNEGA, Mercè

■ ***Mikela oihanean***

Ilustratzailea: ARÀNEGA, Mercè
Egokitzailea: ZUBIZARRETA, Patxi
Bilbo: Ibaizabal, 2001 (Mikela igela; 5)

ARÀNEGA, Mercè

■ ***Mikela nahastuta dabil***

Ilustratzailea: ARÀNEGA, Mercè
Egokitzailea: ZUBIZARRETA, Patxi
Bilbo: Ibaizabal, 2001 (Mikela igela; 6)

ARISTI, Pako

■ ***Egun normal bat amonaren baserrian***

Ilustratzailea: ZABALETA, Jon
Donostia: Erein, 2001 (Inguru-Minguru; 6)

ARNAL, Txabi

■ ***Ardiak zenbatzen
lorik hartzen ez baduzu...***

Ilustratzailea: ORTIZ, Anabel
Bilbo: Ibaizabal, 2001 (Matxinsalto; 18)

ARRATIBEL, Joxe; ZUBIZARRETA, Patxi

■ ***Txomin Ipurdi***

Ilustratzailea: OLARIAGA, Antton
Donostia: Erein, 2001 (Urrezko giltza; 3)

ARRETXE, Jon

■ **Lurraren taupadak**

Ituztzailea: Cristina Fernández
Madril : Zubia, 2001

AURKENERENA, Joseba

■ **Harribeltzetako ipuinak**

Ituztzailea: SERRAS, Rafa
Bilbo: Gero/Mensajero, 2001 (Ekilore; 22)

BALZOLA, Asun

■ **Mister Daffodil eta bere denda**

Ituztzailea: ORMAZABAL, Joxantonio
Donostia: Elkarlanean, 2001 (Lamia; 5)

BALZOLA, Asun

■ **Simonetta**

Ituztzailea: SARASOLA, Joxeantonio
Donostia: Elkarlanean, 2001 (Xaguxar; 111)

BARRUTIA, Agurtzane

■ **Zure berrien zain**

Ituztzailea: BELMONTE, Jose
Donostia: Elkarlanean, 2001 (Xaguxar; 110)

BILBAO, Begoña

■ **Ibaia maitasunaren oztopo**

Ituztzailea: ORTEGA, Manu
Donostia: Erein, 2001 (Auskalo-Brumeran; 28)

BLACKER, Terence

■ **Marisorgin eskolan**

Ituztzailea: ROSS, Tony
Ituztzailea: OLANO, Antton
Donostia: Elkarlanean, 2001 (Miru; 45)

BLACKER, Terence

■ **Marisorgin ospitalean**

Ituztzailea: ROSS, Tony
Ituztzailea: OLANO, Antton
Donostia: Elkarlanean, 2001 (Miru; 46)

BREZINA, Thomas

■ **Diosalak espirituen gaztelutik**

Ituztzailea: FÖRTH, Bernhard
Ituztzailea: MENDIGUREN BEREZIARTU, Xabier
Bilbo: Descleé De Brouwer, 2001
(Ipotxak eta erraldoiak)

CACCAMO, Pepe

■ **Zerribarne Dinosaurua**

Ilustratzailea: ARBAT, Carles
Itzultzailea: IZAGIRRE, Koldo
Pontevedra: Kalandraka, 2001
(Amets egiteko liburuak)

CALLEJA, Seve

■ **Deabrua gorputzean**

Ilustratzailea: MITXELENA, Jokin
Itzultzailea: ORMAZABAL, Joxantonio
Donostia: Elkarlanean, 2001 (Xaguxar; 105)

CALLEJA, Seve

■ **Tximeleta gardena**

Itzultzailea: ZUBELDIA, Iñaki
Bilbo: Descleé De Brouwer, 2001
(Ipotxak eta erraldoiak)

CALLEJA, Seve

■ **Sator jator Jauna**

Ilustratzailea: DOMINGUEZ, Angel
Moldatzailea: MONASTERIO, Xabier
Bilbo: Descleé De Brouwer, 2001
(Ipotxak eta erraldoiak)

CANO, Harkaitz

■ **Itsasoa Etxe Barruan = The Sea
in my House**

Ilustratzailea: VALVERDE, Mikel
Bilbo: Baigorri, 2001 (Euskal ipuinen bilduma)

CARBALLEIRA, Paula

■ **Patxiku**

Ilustratzailea: BARRIO, Blanca
Itzultzailea: IZAGIRRE, Koldo
Pontevedra: Kalandraka, 2001
(Amets egiteko liburuak)

CILLERO, Javier

■ **Kofi itsasora bidean**

Ilustratzailea: ODRIUZOLA, Elena
Bilbo: Aizkorri, 2001 (Mendi sorgindua)

CILLERO, Javier

■ **Thailandiako noodle izugarriak**

Ilustratzailea: OLARIAGA, Antton
Irun: Alberdania, 2001 (Osinberde; 7)

COUTO

■ ***Hamalau jostun kementsu***

Ilustratzailea: GARCÍA, José Ignacio

Itzultzailea: IZAGIRRE, Koldo

Pontevedra: Kalandraka, 2001

(Amets egiteko liburuak)

DAHL, Roald

■ ***Errima errebeldeak***

Ilustratzailea: BLAKE, Quentin

Itzultzailea: SANTXO, Joseba

Etxebarri: Zubia, 2001

D'OLO, Akonio

■ ***Hankak nahi zituen sugea***

Ilustratzailea: LEIZEAGA, Joseba

Itzultzailea: PIKABEA, Jose Ignacio

Donostia: Elkarlanean, 2001 (Lamia; 7)

DUESO, Antton

■ ***Hildako baten txangoa***

Ilustratzaileak: DUESO, Antton,

DOMENECH, Aintzane

Moldatzailea: ELUSTONDO, Miel Anjel

Bilbo: Descleé De Brouwer, 2001

(Ipotxak eta erraldoiak)

DUESO, Antton

■ ***Marimuki, ziber-mamua eta zopa***

Bilbo: Ibaizabal, 2001 (Matxinsalto; 16)

EGAÑA, Arrate

■ ***Benetako pirata***

Donostia: Elkarlanean, 2001 (Xaguxar; 112)

EGAÑA, Arrate

■ ***Maritxu***

Ilustratzailea: AIO, Andoni

Donostia : Erein, 2001 (Inguru-Minguru)

EGAÑA, Andoni

■ ***Popo Lorittoa = Popo the Parrot***

Ilustratzailea: DUESO, Antton

Bilbo: Baigorri, 2001 (Euskal ipuinen bilduma)

ESNAL, Pello

■ ***Azeri zuloa***

Donostia: Elkarlanean, 2001 (Branka; 80)

ETXANIZ, Xabier

■ **Musu lapurra**

Ilustratzailea: MITXELENA, Jokin
Bilbo: Aizkorri, 2001 (Mendi sorgindua)

FERNÁNDEZ PAZ, Agustín

■ **Albak hamahiru urte**

Itzultzailea: UGARTEBURU, Iñaki
Donostia: Elkarlanean, 2001 (Branka; 82)

FERNÁNDEZ PAZ, Agustín

■ **Basoaren bihotzean**

Ilustratzailea: PRADO, Miguelanxo
Itzultzailea: CHACÓN, Rafael
Bilbo: Anaya Haritza, 2001 (Liburu zopa; 13)

FERNÁNDEZ, Agustín

■ **Oin hegalaria**

Ilustratzailea: PRADO, Miguelanxo
Itzultzailea: LÓPEZ GASENI, Manu
Bilbo: Anaya Haritza, 2001 (Liburu zopa; 15)

GENUA, Enkarni

■ **Munstroak eta lagunak**

Ilustratzailea: LANDA, Ivan
Donostia: Erein, 2001 (Inguru-Minguru; 3)

GENUA, Enkarni

■ **Zabaldu oihala!**

Ilustratzailea: PROBANZA, Concetta
Donostia: Erein, 2001

GRIMM, Jakob eta Wilhelm

■ **Maiteminduak**

Ilustratzailea: MATXINBARRENA, Alvaro
Egokitzatzailea: MATXINBARRENA, Alvaro
Donostia: Erein, 2001 (Urrezko giltza; 4)

HENNEBUTTE MILLARD, Amaia

■ **Panso**

Gatuzain, 2001

HERMIDA, Mª Dolores

■ **Baba magikoak**

Ilustratzailea: RIVAS, Juan
Itzultzailea: IZAGIRRE, Koldo
Pontevedra: Kalandraka, 2001
(Amets egiteko liburuak)

HERNÁNDEZ, Loli

■ **Argitxo gaixorik**

Ilustratzailea: RUIZ, J. A.

Zornotza: EHIE, 2001 (Argitxo)

HERRI IPUINA

■ **Manex eta Piarres**

Egokitzailea: Méndez, Raquel

Ilustratzailea: VILLÁN, Oscar

Itzultzailea: IZAGIRRE, Koldo

Pontevedra: Kalandraka, 2001

(Amets egiteko liburuak)

IGERABIDE, Juan Kruz

■ **Izar bat agertu da**

Ilustratzailea: ZABALETA, Jon

Donostia: Igela, 2001 (Gabonetako ipuinak; 1)

IGERABIDE, Juan Kruz

■ **Daratulua**

Ilustratzailea: ARMSPACH, Marko

Bilbo: Desclée de Brouwer, 2001

(Ipotxak eta Erraldoiak)

IGERABIDE, Juan Kruz

■ **Eskola ekologikoa**

Ilustratzailea: Matxinbarrena, Alvaro.

Donostia : Erein, 2001 (Inguru-Minguru)

IGERABIDE, Juan Kruz

■ **Jonasen iratzargailua**

Ilustratzailea: VALVERDE, Mikel

Bilbo: Aizkorri, 2001 (Mendi sorgindua)

IGERABIDE, Juan Kruz

■ **Mintzo naiz isilik...**

Ilustratzailea: MARTÍNEZ, Lorena

Donostia: Elkarlanean, 2001 (Dona dona; 2)

IGERABIDE, Juan Kruz

■ **Platerona = Platerona**

Ilustratzailea: ARMSPACH, Marko.

Bilbo: Baigorri, 2001 (Euskal ipuinen bilduma)

IGERABIDE, Juan Kruz

■ **Ttolo maitea**

Ilustratzailea: LUCAS, Belen

Donostia: Erein, 2001 (Siberia treneko ipuinak; 14)

IRIGOIEN, Joan Mari

■ ***Bakarneren gaztelua***

Ilustratzailea: OLARIAGA, Antton

Donostia: Erein, 2001 (Auskalo-Bumeran; 25)

ITURBE, Arantxa

■ ***Beldurtia naiz***

Ilustratzailea: VALVERDE, Mikel

Donostia: Elkarlanean, 2001 (Eta zer?; 7)

ITURBE, Arantxa

■ ***Nik eserita egiten dut***

Ilustratzailea: MITXELENA, Jokin

Donostia: Elkarlanean, 2001 (Eta zer?; 6)

ITURRALDE, Joxemari

■ ***Ni ez naiz umea!***

Ilustratzailea: MARTIARENA, Iñaki "Mattin".

Donostia : Erein, 2001 (Inguru-Minguru)

ITURRALDE, Joxemari

■ ***Pikondoaren Ondoan = By the Fig Tree***

Ilustratzailea: MITXELENA, Jokin

Bilbo: Baigorri, 2001 (Euskal ipuinen bilduma)

ITURRALDE, Joxemari

■ ***Poloniako lautada izoztuak***

Ilustratzailea: MATA, José Manuel

Donostia: Igela, 2001 (Gabonetako ipuinak; 2)

ITURRALDE, Joxemari

■ ***Riskyren bihurrikeriak***

Ilustratzailea: MARTIARENA, Iñaki "Mattin"

Donostia: Elkarlanean, 2001 (Xaguxar; 108)

ITURRALDE, Josemari

■ ***Risky, zaude geldirik!***

Ilustratzailea: ZABALETA, Jon.

Donostia : Erein, 2001 (Auskalo bumeran)

JUARISTI, Felipe

■ ***Hiria eta haurrak***

Ilustratzailea: LANDA, Juan Luis

Donostia : Erein, 2001 (Inguru-Minguru)

JUARISTI, Felipe

■ ***Izar euria***

Ilustratzailea: ODRIOZOLA, Elena

Donostia: Elkarlanean, 2001 (Lamia; 6)

JUARISTI, Felipe

■ **Printzesen eskola**

Ilustratzailea: MORENTE, Enrique
Bilbo: Ibaizabal, 2001 (Matxinsalto; 17)

KAZABON, Antton

■ **Fila**

Ilustratzailea: HERNÁNDEZ, Ander
Bilbo: Gero/Mensajero, 2001 (Ekilore; 20)

KEKULÉ, Dagmar

■ **Utzi droga hori, kopon!**

Ilustratzailea: ZABALETA, Jon
Itzultzailea: ZABALETA,, Pello
Donostia: Erein, 2001 (Auskalo; 23)

LANDA, Mariasun

■ **Elefante txori-bihotza**

Ilustratzailea: URBERUAGA, Emilio
Bilbo: Anaya Haritza, 2001 (Liburu zopa; 14)

LANDA, Mariasun

■ **Galtzerdi suizida**

Ilustratzailea: OLARIAGA, Antton
Donostia: Elkarlanean, 2001

LERTXUNDI, Anjel

■ **Dindirri = Flick**

Ilustratzailea: ODRIOZOLA, Elena.
Bilbo: Baigorri, 2001 (Euskal ipuinen bilduma)

LINDO, Elvira

■ **Ni bai ni! Manolito**

Ilustratzailea: URBERUAGA, Emilio
Itzultzailea: GARMENDIA, Mikel
Etxebarri: Zubia, 2001

LINDO, Elvira

■ **Trapu zikinak. Manolito Laubegi**

Ilustratzailea: URBERUAGA, Emilio
Itzultzailea: GOIKOETXEA, Josu
Etxebarri: Zubia, 2001

LOWRY, Lois

■ **Oroimen-emailea**

Itzultzailea: KEREJETA, Mari Jose
Bilbao: Aizkorri, 2001 (Topaleku)

MAC ANNAIDH, Séamas

■ ***Txakurak maite ez zituen mutikoa =
The boy didn't like Dogs***

Ilustratzailea: DUESO,

Bilbo: Baigorri 2001 (Euskal ipuinen bilduma)

MANKELL, Henning

■ ***Izarretara bidean zihoan txakurra***

Itzultzailea: MENDIZABAL, Juan Mari

Donostia: Erein, 2001 (Perzebal; 1)

MAYER, Mercer

■ ***Amets Gaizto nire armairuan***

Itzultzailea: IZAGIRRE, Koldo

Pontevedra : Kalandraka, 2001

(Amets egiteko liburuak)

MEABE, Miren Agur

■ ***Bisita = The Visit***

Ilustratzailea: FERNÁNDEZ, Cristina

Bilbo: Baigorri, 2001 (Euskal ipuinen bilduma)

MEABE, Miren Agur

■ ***Itsaslabarreko etxea***

Bilbo: Aizkorri, 2001 (Topaleku)

MENDIGUREN ELIZEGI, Xabier

■ ***Kosk egiten dut***

Ilustratzailea: MITXELENA, Jokin

Donostia: Elkarlanean, 2001 (Lamia; 8)

MINABERRI, Marijane

■ ***Puxka***

Gatuzain, 2001 (Gatu Berdea)

MORALES, Ana Isabel

■ ***Non ete da Txori Herria?***

Ilustratzailea: Lucas, Belen

Donostia: Erein, 2001 (Inguru-Minguru; 4)

MORILLO, Fernando

■ ***Bihotz nahasiak:
jolas ezkutuak balira bezala***

Ilustratzailea: ODRIOZOLA, Andoni

Bilbo: Ibaizabal, 2001 (Ekin; 17)

MOSTEIRO, Carlos

■ ***Irene maitatzeko eskuliburua***

Itzultzailea: SARASOLA, Joxantonio
Donostia: Elkarlanean (Apirila; 4)

MUGURUZA, Jabier

■ ***Sebas leihotik begira***

Ilustratzailea: ZABALETA, Jon
Donostia: Erein, 2001 (Igelio Igela; 27)

MUGURUZA, Jabier

■ ***Zubi misteriotzuan***

Ilustratzailea: ORTEGA, Manu
Donostia: Erein, 2001 (Inguru-Minguru; 5)

MUJIKA, Inazio, MUÑOZ, Joxean

■ ***Akeita gol***

Ilustratzailea: LOPETEGI, Jose Angel
Donostia: Tarttalo, 2001 (Karramarro uhartea)

MUJIKA, Inazio, MUÑOZ, Joxean

■ ***Balearekin kantuan***

Ilustratzailea: LOPETEGI, Jose Angel
Donostia: Tarttalo, 2001 (Karramarro uhartea)

MUJIKA, Inazio, MUÑOZ, Joxean

■ ***Dimitri eta itsas txakurrak***

Ilustratzailea: LOPETEGI, Jose Angel
Donostia: Tarttalo, 2001 (Karramarro uhartea)

MUJIKA, Inazio, MUÑOZ, Joxean

■ ***Dimitri eta sorgina***

Ilustratzailea: LOPETEGI, Jose Angel
Donostia: Tarttalo, 2001 (Karramarro uhartea)

MURUA, Mixel

■ ***Takolo Pirritx eta Porrotx hondartzan
= at the seaside***

Ilustratzailea: TOKERO, Julen
Bilbo: Baigorri, 2001 (Euskal ipuinen bilduma)

NUÑEZ, Marisa

■ ***Eztitxu eta ozpin inspektorea***

Ilustratzailea: CAETANO, Joao
Itzultzailea: IZAGIRRE, Koldo
Pontevedra: Kalandraka, 2001
(Amets egiteko liburuak)

OLASO, Xabier

■ ***Auskalo! Igarkizun eta aho-korapiloak***

Ilustratzailea: VILLATE, Agurtzane

Iruña: Pamiela, 2001 (Tamaina ttikia; 41)

OLI (Xosé M. Gonzalez)

■ ***Hamaika andere ausart***

Ilustratzailea: THOMASEN, Helle

Itzultzailea: IZAGIRRE, Koldo

Pontevedra: Kalandraka, 2001

(Amets egiteko ipuinak)

OLIER

■ ***Uluxka eta Makaon***

Bilbao: Desclée de Brouwer, 2001 (Ipotxak eta

Erraldoiak)

ORMAZABAL, Joxantonio

■ ***Bihotza zubi***

Ilustratzailea: ODRIOZOLA, Elena

Donostia: Elkarlanean, 2001 (Xaguxar; 109)

OSORO, Jasone

■ ***Jara***

Ilustratzailea: ASTRAIN, Luis

Etxebarri: Zubia, 2001

PENADES, Josu

■ ***Iluntzero elkarrekin***

Ilustratzailea: MITXELENA, Jokin

Bilbo: Ibaizabal, 2001 (Gaztaro; 15)

PORTUGALGO HERRI IPUINA

■ ***Oilasko luma txatxua***

Egokitzailea: NUÑEZ, Marisa

Ilustratzailea: THOMASS, Helle

Itzultzailea: IZAGIRRE, Koldo

Pontevedra: Kalandraka, 2001

(Amets egiteko liburuak)

RAINAUD, Sylvie

■ ***Sagutxoaren misterioa***

Donostia: Tarttalo, 2001 (Nimiño)

RAINAUD, Sylvie

■ ***Gure bizilaguna sorgina da***

Donostia: Tarttalo, 2001 (Nimiño)

ROWLING, J.K.

■ ***Harry Potter eta sekretuen ganbera***

Itzultzailea: MENDIGUREN, Iñaki

Donostia: Elkarlanean & Salamandra, 2001

(Harry Potter; 2)

ROWLING, J.K.

■ ***Harry Potter eta Azkabango presoak***

Itzultzailea: MENDIGUREN, Iñaki

Donostia: Elkarlanean & Salamandra, 2001

(Harry Potter; 3)

ROZAS, Ixiar

■ ***Izurderen bidaia***

Ilustratzailea: PROBANZA, Concetta

Donostia: Erein, 2001 (Inguru-Minguru; 2)

ROZAS, Ixiar

■ ***Yako***

Ilustratzailea: MARTIARENA, Iñaki "Mattin"

Donostia: Erein, 2001 (Auskalo-Bumeran; 26)

SAGARZAZU, Pako

■ ***Honelakoxea da nire arreba***

Ilustratzailea: VALVERDE, Mikel

Donostia: Elkarlanean, 2001 (Eta zer?; 5)

SAINT-EXUPÉRY, Antoine de

■ ***Printze txikia***

Itzultzailea: ZUBIZARRETA, Patxi

Donostia: Elkarlanean, 2001

SALABERRIA, Garbiñe

■ ***Holaxe dira gauzak!***

Itzultzailea: MENDIGUREN BEREZIARTU, Xabier

Bilbo: Desclé De Brouwer, 2001

(Ipotxak eta erraldoiak)

SALABERRIA, Garbiñe

■ ***Mugaz haraindiko itsasoak***

Ilustratzailea: LUCAS, Belén

Bilbo: Gero/Mensajero, 2001 (Ekilore; 25)

SANCHEZ, Miriam

■ ***Non galdu ote zuen irria Ilargik?***

Ilustratzailea: FERNANDEZ, Federico

Itzultzailea: IZAGIRRE, Koldo

Pontevedra: Kalandraka, 2001

(Amets egiteko liburuak)

SANTISTEBAN, Karlos

■ ***Erotrena***

Ilustratzailea: ZABALETA, Jon
Bilbo: Aizkorri, 2001 (Mendi sorgindua)

SANTISTEBAN, Karlos

■ ***Ezin da makilaz hitz egin?***

Ilustratzailea: OCAMPO, Eduardo
Bilbo: Aizkorri, 2001 (Mendi sorgindua)

SANTISTEBAN, Karlos

■ ***Zirku izugarria***

Ilustratzailea: MENDIOLA, Inma
Bilbo: Ibaizabal, 2001 (Gaztaro; 16)

SERRANO, Asier

■ ***Mari basajaunaren eremuan***

Ilustratzailea: SERRANO, Ibon
Tafalla: Txalaparta, 2001 (Axuri beltza; 21)

SIERRA I FABRA, Jordi

■ ***Ispiluen gainean lotan***

Itzultzailea: Muñoz, Jon
Donostia: Elkarlanean, 2001 (Apirila; 5)

STRONG, Jeremy

■ ***Amonak ihes egin du***

Ilustratzailea: SHARRATT, Nick
Itzultzailea: OLANO, Antton
Donostia: Elkarlanean, 2001 (Xaguxar; 107)

TELLAETXE, Jose A.

■ ***Ariadna eta Hankapalo***

Itzultzailea: MONTORIO, Bego
Bilbo: Descleé De Brouwer, 2001
(Ipotxak eta erraldoiak)

TORT, Pep

■ ***Hori ez zait gustatzen!***

Ilustratzailea: CANALS, Mercè
Itzultzailea: AUZMENDI, Lurdes
Bilbo: Descleé De Brouwer, 2001
(Ipotxak eta erraldoiak)

TURRILLAS, Alex

■ ***Joxan eta Teilak = Joxan and the Tiles***

Ilustratzailea: TREKU, J. Ignacio
Bilbo: Baigorri 2001 (Euskal ipuinen bilduma)

UNGERER, Tomi

■ **Hiru bidelapurrak**

Itzultzailea: IZAGIRRE, Koldo
Pontevedra: Kalandraka, 2001
(Amets egiteko liburuak)

URKIZA, Ana

■ **Betaurrekoak ditut**

Ilustratzailea: MITXELENA, Jokin
Donostia: Elkarlanean, 2001 (Eta zer?, 8)

URKIZA, Ana

■ **Hondartzako Kioskoa = The Ice Cream Stand**

Ilustratzailea: EIBAR, Eider
Bilbo: Baigorri, 2001 (Euskal ipuinen bilduma)

URMENETA, Asisko

■ **Nora hoa, xirimola?**

Ilustratzailea: URMENETA, Asisko, GOÑI, Pernan
Bilbo: Descleé De Brouwer, 2001

URRETABIZKAIA, Arantxa

■ **Basamortuko malkoa**

Ilustratzailea: ALEMÁN AMUNDARAIN, Josemari
Donostia : Erein, 2001 (Inguru-Minguru)

WILDE, Oscar

■ **Printze zoriontsua
eta beste ipuin batzuk**

Itzultzailea: MENDIGUREN, Iñaki
Donostia: Elkarlanean, 2001 (Klasikoen Kutxa; 8)

ZIARSOLO, Imanol

■ **Argitxo eta Tontxo**

Ilustratzailea: RUIZ, J. A. "Jesse"
Zornotza: EHIE, 2001 (Argitxo)

ZUBELDIA, Iñaki

■ **Josu azalaren abenturak**

Ilustratzailea: MARTIARENA, Iñaki "Mattin"
Bilbo: Ibaizabal, 2001 (Gaztaro; 14)

ZUBELDIA, Iñaki

■ **Mirari hegalarari**

Ilustratzailea: EROSTARBE, Jabier
Bilbo: Ibaizabal, 2001 (Gaztaro; 17)

ZUBELDIA, Maialen

■ ***Justizia nire esku***

Donostia: Desclée de Brouwer, 2001
(Ipotxak eta Erraldoiak)

ZUBIZARRETA, Patxi

■ ***Marraztuidazu gutun bat***

Ilustratzailea: ARMSPACH, Marko
Bilbo: Desclée De Brouwer, 2001

ZUBIZARRETA, Patxi

■ ***Musuka***

Ilustratzailea: MITXELENA, Jokin
Madrid: SM, 2001 (Piratak; 7)

■ ***Betiko ipuinak I***

Ilustratzailea: EIZAGUIRRE, Belén; NADAL, M^a
Isabel; NAVAS, Juan Pablo
Itzultzailea: KEREJETA, Mari Joxe
Bilbo: Aizkorri, 2001

■ ***Betiko ipuinak II***

Ilustratzailea: EIZAGUIRRE, Belén; NADAL, M^a
Isabel; NAVAS, Juan Pablo
Itzultzailea: KEREJETA, Mari Joxe
Bilbo: Aizkorri, 2001

Comendagarriak

4 urtetik aurrera

ARÀNEGA, Mercè

- **Mikela lotsatia da**
- **Mikela eta artilezko bolak**
- **Mikela Ilargira doa**
- **Mikela eta elurra**
- **Mikela oihanean**
- **Mikela nahastuta dabil**

Egokitzailea: ZUBIZARRETA, Patxi
Bilbo: Ibaizabal, 2001 (Mikela igela)

CARBALLEIRA, Paula

- **Patxiku**

Ilustratzailea: BARRIO, Blanca
Itzultzailea: IZAGIRRE, Koldo
Pontevedra: Kalandraka, 2001
(Amets egiteko liburuak)

HENNEBUTTE MILLARD, Amaia

- **Panso**

Gatuzain, 2001

RAINAUD, Sylvie

- **Gure bizilaguna sorgina da**

Donostia: Tarttalo, 2001 (Nimiño)

RAINAUD, Sylvie

- **Sagutxoaren misterioa**

Donostia: Tarttalo, 2001 (Nimiño)

ZUBIZARRETA, Patxi

- **Musuka**

Ilustratzailea: MITXELENA, Jokin
Madrid: SM, 2001 (Piratak; 7)

6 urteik aurrera

D'OLO, Akonio

■ **Hankak nahi zituen sugea**

Ilustratzailea: LEIZEAGA, Joseba

Itzultzailea: PIKABEA, Jose Ignacio

Donostia: Elkarlanean, 2001 (Lamia; 7)

GENUA, Enkarni

■ **Zabaldu oihala!**

Ilustratzailea: PROBANZA, Concetta

Donostia: Erein, 2001

IGERABIDE, Juan Kruz

■ **Jonasen iratzargailua**

Ilustratzailea: VALVERDE, Mikel

Bilbo: Aizkorri, 2001 (Mendi sorgindua)

NUÑEZ, Marisa

■ **Eztitxu eta ozpin inspektorea**

Ilustratzailea: CAETANO, Joao

Itzultzailea: IZAGIRRE, Koldo

Pontevedra: Kalandraka, 2001

(Amets egiteko liburuak)

OLIER

■ **Uluxka eta Makaon**

Bilbao: Desclée de Brouwer, 2001

(Ipotxak eta Erraldoiak)

■ **Betiko ipuinak I**

Ilustratzailea: EIZAGUIRRE, Belén; NADAL, M^a

Isabel; NAVAS, Juan Pablo

Itzultzailea: KEREJETA, Mari Joxe

Bilbo: Aizkorri, 2001

■ **Betiko ipuinak II**

Ilustratzailea: EIZAGUIRRE, Belén; NADAL, M^a

Isabel; NAVAS, Juan Pablo

Itzultzailea: KEREJETA, Mari Joxe

Bilbo: Aizkorri, 2001

8 urteik aurrera

BALZOLA, Asun

■ ***Mister Daffodil eta bere denda***

Itzultzailea: ORMAZABAL, Joxantonio
Donostia: Elkarlanean, 2001 (Lamia; 5)

BLACKER, Terence

■ ***Marisorgin eskolan***

Ilustratzailea: ROSS, Tony
Itzultzailea: OLANO, Antton
Donostia: Elkarlanean, 2001 (Miru; 45)

BLACKER, Terence

■ ***Marisorgin ospitalean***

Ilustratzailea: ROSS, Tony
Itzultzailea: OLANO, Antton
Donostia: Elkarlanean, 2001 (Miru; 46)

CACCAMO, Pepe

■ ***Zerribarne Dinosaurua***

Ilustratzailea: ARBAT, Carles
Itzultzailea: IZAGIRRE, Koldo
Pontevedra: Kalandraka, 2001
(Amets egiteko liburuak)

CANO, Harkaitz

■ ***Itsasoa Etxe Barruan = The Sea in my House***

Ilustratzailea: VALVERDE, Mikel
Bilbo: Baigorri, 2001 (Euskal ipuinen bilduma)

CILLERO, Javier

■ ***Kofi itsasora bidean***

Ilustratzailea: ODRIOZOLA, Elena
Bilbo: Aizkorri, 2001 (Mendi sorgindua)

IGERABIDE, Juan Kruz

■ ***Ttolo maitea***

Ilustratzailea: LUCAS, Belen
Donostia: Erein, 2001 (Siberia treneko ipuinak; 14)

ITURBE, Arantxa

■ ***Beldurtia naiz***

Ilustratzailea: VALVERDE, Mikel
Donostia: Elkarlanean, 2001 (Eta zer?; 7)

ITURBE, Arantxa

■ ***Nik eserita egiten dut***

Ilustratzailea: MITXELENA, Jokin

Donostia: Elkarlanean, 2001 (Eta zer?; 6)

LERTXUNDI, Anjel

■ ***Dindirri = Flick***

Ilustratzailea: ODRIOSOLA, Elena.

Bilbo: Baigorri, 2001 (Euskal ipuinen bilduma)

SAGARZAZU, Pako

■ ***Honelakoxea da nire arreba***

Ilustratzailea: VALVERDE, Mikel

Donostia: Elkarlanean, 2001 (Eta zer?; 5)

URKIZA, Ana

■ ***Betaurrekoak ditut***

Ilustratzailea: MITXELENA, Jokin

Donostia: Elkarlanean, 2001 (Eta zer?; 8)

10 urteik aurrera

BREZINA, Thomas

■ ***Diosalak espirituen gaztelutik***

Ilustratzailea: FÖRTH, Bernhard

Itzultzailea: MENDIGUREN BEREZIARTU, Xabier

Bilbo: Descleé De Brouwer, 2001

(Ipotxak eta erraldoiak)

CALLEJA, Seve

■ ***Deabrua gorputzean***

Ilustratzailea: MITXELENA, Jokin

Itzultzailea: ORMAZABAL, Joxantonio

Donostia: Elkarlanean, 2001 (Xaguxar; 105)

CALLEJA, Seve

■ ***Tximeleta gardena***

Itzultzailea: ZUBELDIA, Iñaki

Bilbo: Descleé De Brouwer, 2001

(Ipotxak eta erraldoiak)

CILLERO, Javier

■ ***Thailandiako noodle izugarriak***

Ilustratzailea: OLARIAGA, Antton

Irun: Alberdania, 2001 (Osinberde; 7)

EGAÑA, Arrate

■ ***Benetako pirata***

Donostia: Elkarlanean, 2001 (Xaguxar; 112)

FERNÁNDEZ PAZ, Agustín

■ ***Basoaren bihotzean***

Ilustratzailea: PRADO, Miguelanxo

Itzultzailea: CHACÓN, Rafael

Bilbo: Anaya Haritza, 2001 (Liburu zopa; 13)

FERNÁNDEZ, Agustín

■ ***Oin hegalariai***

Ilustratzailea: PRADO, Miguelanxo

Itzultzailea: LÓPEZ GASENI, Manu

Bilbo: Anaya Haritza, 2001 (Liburu zopa; 15)

IGERABIDE, Juan Kruz

■ ***Izar bat agertu da***

Ilustratzailea: ZABALETA, Jon

Donostia: Igela, 2001 (Gabonetako ipuinak; 1)

KAZABON, Antton

■ ***Fila***

Ilustratzailea: HERNÁNDEZ, Ander

Bilbo: Gero/Mensajero, 2001 (Ekilore; 20)

LINDO, Elvira

■ ***Trapu zikinak. Manolito Laubegi***

Ilustratzailea: URBERUAGA, Emilio

Itzultzailea: GOIKOETXEA, Josu

Etxebarri: Zubia, 2001

PENADES, Josu

■ ***Iluntzero elkarrekin***

Ilustratzailea: MITXELENA, Jokin

Bilbo: Ibaizabal, 2001 (Gaztaro; 15)

12 urteik aurrera

ANDERSEN, Hans Christian

■ ***Elurzuloetako birjina***

Ilustratzailea: LÁZARO, Jesús

Bilbo: Gero/Mensajero, 2001 (Ekilore; 23)

BALZOLA, Asun

■ ***Simonetta***

Itzultzailea: SARASOLA, Joxeantonio

Donostia: Elkarlanean, 2001 (Xaguxar; 111)

BILBAO, Begoña

■ ***Ibaia maitasunaren oztopo***

Ilustratzailea: ORTEGA, Manu

Donostia: Erein, 2001 (Auskalo-Brumeran; 28)

FERNÁNDEZ PAZ, Agustín

■ ***Albak hamahiru urte***

Itzultzailea: UGARTEBURU, Iñaki
Donostia: Elkarlanean, 2001 (Branka; 82)

IRIGOIEN, Joan Mari

■ ***Bakarneren gaztelua***

Ilustratzailea: OLARIAGA, Antton
Donostia: Erein, 2001 (Auskalo-Bumeran; 25)

ITURRALDE, Joxemari

■ ***Poloniako lautada izoztuak***

Ilustratzailea: MATA, José Manuel
Donostia: Igela, 2001 (Gabonetako ipuinak; 2)

MORILLO, Fernando

■ ***Bihotz nahasiak:
jolas ezkuak balira bezala***

Ilustratzailea: ODRIOZOLA, Andoni
Bilbo: Ibaizabal, 2001 (Ekin; 17)

ORMAZABAL, Joxantonio

■ ***Bihotza zubi***

Ilustratzailea: ODRIOZOLA, Elena
Donostia: Elkarlanean, 2001 (Xaguxar; 109)

OSORO, Jasone

■ ***Jara***

Ilustratzailea: ASTRAIN, Luis
Etxebarri: Zubia, 2001

14 urteik aurrera

ARRETXE, Jon

■ ***Lurraren taupadak***

Itzultzailea: Cristina Fernández
Madril : Zubia, 2001

MEABE, Miren Agur

■ ***Itsaslabarreko etxea***

Bilbo: Aizkorri, 2001 (Topaleku)

MOSTEIRO, Carlos

■ ***Irene maitatzeko eskuliburua***

Itzultzailea: SARASOLA, Joxantonio
Donostia: Elkarlanean (Apirila; 4)

ROZAS, Ixiar

■ ***Yako***

Ilustratzailea: MARTIARENA, Iñaki "Mattin"
Donostia: Erein, 2001 (Auskalo-Bumeran; 26)

SIERRA I FABRA, Jordi

■ ***Ispiluen gainean lotan***

Itzultzailea: Muñoz, Jon

Donostia: Elkarlanean, 2001 (Apirila; 5)

ZUBELDIA, Maialen

■ ***Justizia nire esku***

Donostia: Desclee de Brouwer, 2001

(Ipotxak eta Erraldoiak)

Oso gomendagarriak

4 urtetik aurrera

ALCÁNTARA, Ricardo

■ ***Tento eta pelutxezko hartza***

■ ***Tento eta itsasoa***

■ ***Tento eta beldurra***

■ ***Tento eta telebista***

■ ***Tento eta katea***

■ ***Tento eta Gabonak***

Ilustratzailea: Gusti

Bilbo: Ibaizabal, 2001 (Tento)

Txakurkume baten inguruan gertatutako abenturak jasotzen dituzte bilduma hau osatzen duten hamabi liburuek (aurten 6 kaleratu dira). Hala ere, haurrek oso hurbiletik biziko dituzte abenturatxo hauek, beraiek bizi izan dituzten edo biziko dituzten esperientziak kontatzen baitira, hala nola ekaitzaren beldur izatea, lehen hortza erortzean sentitzen dena edo norbere itzala deskubritzea.

Tento, Ricardo Alcántararen beste pertsonaiak bezala, txakurkume ausarta da, beldurrei aurre egiten dakiena. Pertsonaia maitagarria dugu, baina era berean nortasun propioa duena, erabakiak hartzen dituen heinean konpromisoak eta ardurak onartzeko prest dagoena. Idazleak, inozokeria alde batera utziz (eta hau eskertzekoa da ume txikiei zuzenduta dauden liburuetan), askatasuna, tolerantzia, familia, adiskidetasuna... lantzen ditu bilduma honetan eta Tentok, pixkanaka-pixkanaka, heldutasuna lortzen du, imajinazioa eta fantasia direla medio.

Gure gizarteak ere lekua du bilduma honetako hainbat liburutan: Gabonak, telebista... Alcántara oso kritikoa azaltzen zaigu gaur egungo gizartearekin eta hezkuntza sistemarekin eta norberak bere barnean dituen gauza onenak kanporatzeko balio behar duen pertsonaia asmatu du: Tento, hain zuzen ere. Bere bidez,

banakotasuna eta izaera propioa defendatzen ditu.

Azpimarratzekoa da idazle honen beste ezaugarri bat ere: umorea. Orain arte aipaturiko beldurrak, ausardia, adiskidetasuna, tolerantzia, gizartearen kritika... era umoretsuan eta dibertigarrian azaltzen dira. Dena errazten eta samurtzen duen umore hori oso ondo islatzen da Gustiren ilustrazioetan. Ilustrazioak bikainak, koloretsuak, adierazgarriak, dibertigarriak eta testuaren maila berekoak dira, hau da, benetan onak.

Idazle eta ilustratzailearen arteko elkarlan horren emaitzak bikainak direla iruditzen zaigu; beraz, goza itzazue Tentoren abenturak beldurrik gabe!

ARRATIBEL, Joxe; ZUBIZARRETA, Patxi

■ ***Txomin Ipurdi***

Ilustratzailea: OLARIAGA, Antton

Donostia: Erein, 2001 (Urrezko giltza; 3)

Ipuin klasikoa da José Arratibelek eta Patxi Zubizarretak modu atseginean moldatutakoa. Bai kontatzeko, bai irakurtzeko, liburu bikaina da.

Aipagarriena alderdi estetikoa da, oso ondo zaindua baitago. Ilustrazio ikusgarriak, kolorez beterikoak. Ipuinaren alderdi erakargarriena ilustrazioen dotorezian datza. Hala ere, ezin da ahaztu ipuina modu atsegin eta erakargarrian idatzirik dagoela. Egitura erabat kateatua, errepikapenetan oinarritua, haur txikiek hain gustagarri dituzten efektuak bilatzen.

ETXANIZ, Xabier

■ ***Musu lapurra***

Ilustratzailea: MITXELENA, Jokin

Bilbo: Aizkorri, 2001 (Mendi sorgindua)

“Gauza txikiak ederrak dira” dio esaerak. Halaxe gertatu zaigu ipuin honek kontatzen digun istorioarekin: zorionaren sentimendua, musuen gozotasuna handia bihurtu zaigula.

Bai, hala da, ipuin jostalaria da. Zoriona hitza ardatz hartuz, irudiekin dantzan ariko gara. Testua eta ilustrazioak ezin hobeto orekatuak, bata bestea gabe ulertezina, biak ondo zizelkatuak, gozarazteko jokoak. Ipuinaren tonua intimista da, musikala. Eguneroko gauzei erreparatzen lagundu dezakeen ipuina; egunerokotasunetik aldenduko gaituena, plazera eta poza sorrarazten dizkiguna.

Oso ipuin aproposa haur txikiei irakurtzeko, erakusteko eta helduei ere opari gisa emateko, eguna aleratzeko baita.

HERMIDA, Mª Dolores

■ **Baba magikoak**

Ilustratzailea: RIVAS, Juan
Itzultzailea: IZAGIRRE, Koldo
Pontevedra: Kalandraka, 2001
(Amets egiteko liburuak)

Hain txiroak ziren, zeukaten bakarra saldu behar izan zuten: behia. Baina feriara heldu baino lehen...

Liburu bakoitza irudimena lantzeko bide bat da eta dena gerta litekeen mundua.

Era modernora egokitutako ipuin tradizionala da.

Gozatzeko pentsatutako liburuak: irudiek eta testuak bat egiten dute. Irudiak originalak dira. Bertan gure egungo gizarteko elementuak azaltzen dira, baina ohiko erabileratik kanpo (telebista aska baten eginkizuna betetzen...). Ehundura azpimarragarriak, espazioaren tratamendua berezia, letren kokapen burutsua eta nabarmendura desberdinak bereizten dira.

Testuaren egitura ezin dugu ahaztu, errepikapenez eta onomatopeiaz beteriko ipuina baita.

Eta irakurtzeko zein kontatzeko ere liburu oso aproposa da.

HERRI IPUINA

■ **Manex eta Piarres**

Egokitzailea: Méndez, Raquel
Ilustratzailea: VILLÁN, Oscar
Itzultzailea: IZAGIRRE, Koldo
Pontevedra: Kalandraka, 2001
(Amets egiteko liburuak)

Raquel Méndez-ek moldatu duen ipuin herrikoi honek bi protagonista nagusi ditu, Manex eta Piarres anaiak. Anaia kontrajarriak ditugu erabat, berdinak eta ezberdinak aldi berean, konkordunak biak, baina bizarduna eta urdinez jantzitakoa Manex eta bizargabea eta gorritz jantzitakoa Piarres.

Piarres gazteak mundua ezagutzeko asmoz etxetik alde egiten du, baina basoan murgiltzerakoan atso talde batekin egingo du topo eta abesten ari diren doinuaren erritmoa eta letra mantentzen laguntzeagatik, nahi duen desioa eskainiko diote, alegia, konkorra kentzea.

Manexek anaiari gertatutakoa ikusten duenean, asmo berarekin irtengo da, baina tamalez berak ez du zorte bera izango eta abestiaren erritmoa apurtuko du, beraz konkorra kendu beharrean anaiarena jarriko diote.

Ahozko tradizioetik jasotako ipuinen ohiko baliabideak nabariak dira: istorioa basoan kokatua izatea, ukitu magikoa (desioak betetzeko gaitasuna), errepikatzen diren egoerak eta kateatutako egitura izatea, besteak beste; baina, batez ere, ipuinak

igortzen duen azken mezua: gizakiak gizaki izateagatik jasan behar dugun patua, hain zuzen ere, batzuetan alai eta pozik eta bestetan, berriz, triste eta goibel egotea suertatu baitzaigu ezinbestez.

Ipuinak ondo dioen bezala, batzuetan barrez, bestetan negarrez, hala da mundua zorioneko zoritxarrez!!!

Testuaren maila berean aipamen berezia merezi dute Oscar Villán-en ilustrazioek, erabakigarriak baitira ipuinaren erritmoa sendotu eta pizteko.

Laburbilduz, ipuin ederra bere osotasunean eta erabat gomendagarria txikienekin gozatzeko.

MAYER, Mercer

■ ***Amets Gaizto nire armairuan***

Itzultzailea: IZAGIRRE, Koldo

Pontevedra : Kalandraka, 2001

(Amets egiteko liburuak)

Hona hemen klasiko baten berrargitarapena. Mercer Mayerren, estatubatuar idazle eta ilustratzaile emankorraren obra hau 1968an argitaratu zen lehenengo aldiz; irakurlea konturatuko da bere xarmaren puntu bat ere ez duela galdu.

Hitz gutxiko liburua daukagu hemen, baina oso ondo aukeratutako hitzak. Narratzailea protagonista bera da, gauean beldur den mutiko bat: bere armairuan Amets Gaizto bizi da. Lehenengo orrietan ikusten dugu umea ohean sartuta izuak hilda. Baina egun batean erabakitzen du munstroaz libratzea eta ilunpean, Amets Gaizto bere ohera gerturatzen denean, argia pizten du eta jostailuzko eskopetaz mehatxu egiten dio. Orduan ikusten dugu ondo munstroa: eskergea da, egia da, eta orban berdez zipriztindua, baina ume itxura dauka eta "persona jatorraren" itzelezko aurpegia. Munstroa maitagarria da eta bera da benetan beldurrez beteta dagoena. Beldurraren beldurrez, munstroa hasten da negarrez ume txiki baten antzera eta protagonistak azkenik amore ematen du eta ohean sartzen du berarekin. Pozik daude biak ohean, eta lasai lokartuko dira, umeak jakin arren armairuan beste Amets Gaizto bat dagoela.

Beste hainbat liburutan egin duen bezala, egileak, liburu honetan, umorez eta ilustrazio xalo eta ederrez, hitz egiten digu beldurrak domestikatzeaz, "ohean sartzeaz", beldurrei aurre egiteko adoreaz eta hain izugarriak ez diren izuen arrazoiez. Narrazio "terapeutikoa" eta aproposa beldurtiak diren umeentzat, eta baita beldurtiak ez direnentzat ere. Eta baita umeak ez direnentzat ere.

PORTUGALGO HERRI IPUINA

■ ***Oilasko luma txatxua***

Egokitzaila: NUÑEZ, Marisa
Ilustratzailea: THOMASS, Helle
Itzultzailea: IZAGIRRE, Koldo
Pontevedra: Kalandraka, 2001
(Amets egiteko liburuak)

Istoria Portugalgo ahozko ipuin baten egokitzapena da, haur txikientzat ezagunak diren ipuin kateatuen familiakoa. Errepikapenak, onomatopeiak, errimak... erabiltzen dira ipuin honetan. Nahiz eta ahozko tradizioaren baliabideak izan, ipuinari bizitasun handia ematen diote. Horrela ipuinak ozenki kontatzeko ere balio du; izan ere, haurrak irakurtzen jakin aurretik ere goza baitezake liburu batekin.

Ilustrazioa oso koloretsua, bizia eta dinamikoa da, xehetasun txikiz betea. Marrazkiak testuarekin jolas egiten du eta marrazki batzuk testuarekin tartekatuta agertzen dira. Oso ondo dago lotuta testua ilustrazioekin eta horiek informazio osagarria ematen dute.

Oilasko batek txanponbez betetako zaku bat aurkitu du eta erregeari ematea erabaki du. Bidean oztopo batzuekin egin du topo, baina denak jan ditu jauregira heldu artean. Erregearen zekenkeria ikusita, lehenago jan dituen oztopoak erabiliko ditu erregea menperatzeko eta gaztelutik alde egiteko.

Istoria sinplea eta polita. Ilustrazioen kolore biziak eta marrazki dinamiko eta xehebreek, xehetasunez beteek, liburu oso gomendagarria egiten dute ume txikiei kontatzeko eta beraiekin jolasteko.

SANCHEZ, Miriam

■ ***Non galdu ote zuen irria Ilargik?***

Ilustratzailea: FERNANDEZ, Federico
Itzultzailea: IZAGIRRE, Koldo
Pontevedra: Kalandraka, 2001
(Amets egiteko liburuak)

Ilargi izeneko neska batek irria galdu du. Bere neba etxetik aterako da irria aurkitzeko asmoz. Bidean topatzen dituen animaliei galdetzen joango da: katuari, behiari, igelari, otsoari eta hontzari. Azken horrek soilik emango dio konponbidea eta horri esker itzuliko da irria Ilargiren aurpegira. Istoria sinplea, beraz, esaldi gutxirekin azaldua. Ilustrazioa nabarmentzen da: koloreen eta formen tratamenduak (etxeenak, animalienak, zeruarenak eta eguzkiarenak...) Chagallen irudi herrikoi eta naïfak ekartzen ditu gogora, eta testuari kutsu poetiko baliotsua gehitzen dio. Ilustrazio lan honek irabazi zuen, hain zuzen, Hezkuntza eta Kultura Ministerioak deitutako haur eta gazte liburuen ilustrazioentzako lehenengo saria (2001ko deialdian), Estatuan ospetsuena, alegia.

Hona hemen, bada, Kalandraka argitaletxe galegoak joan den urtean eman digun beste liburu eder bat, "Amets egiteko liburuak" egoki deritzon bilduman.

URMENETA, Asisko

■ **Nora hoa, xirimola?**

Ilustratzailea: URMENETA, Asisko, GOÑI, Pernan
Bilbo: Descleé De Brouwer, 2001

Hezurdura bati "xirimolak" (bizitzak, izpirituak) ihes egin dio eta bere atzean ibiliko da harrapatu nahian. Bere bidean xirimola jostalariak ukitzen dituen naturako elementuak berpiztu egiten dira: arrautza bat ukitu ondoren txita agertuko da, belardia ukitu ondoren liliak loratuko dira... Xardina zaharra, berriz, lehen bezala geratuko da. Orduan xardinak hezurdurari azalduko dio ezin dela piztu hilik dagoelako. Hezurdura eta xardina zaharra lagunak egingo dira eta poz-pezik xirimolaren atzean jarraituko dute. Hona hemen istorioa. Ipuina esaldi gutxirekin azaltzen da; bertan aurkituko dugun hizkuntza bizi-bizia da eta poesiaz eta umoreaz tindatuta dago, testuaren idazleari ederto dagokion bezala.

Era berezia da, azken finean, ume txikiei heriotzaz hitz egiteko, ipuinetan hain gutxi agertzen den gaia bera, eta eguneroko bizitzan txikiekin hain gutxitan tratatzen dena. Modu ludikoan ikusiko dute zer dagoen bizirik (non izan dezakeen eragina "xirimolak") eta zer dagoen hilik (eta betirako).

Testua bezain biziak eta umoretsuak dira Pernan eta Asiskoren ilustrazioak. Marra lodiko eta detaile gutxiko marrazki horietaz esan dezakegu benetan originalak direla, kolore zoragarri eta elektrikoz hornituak. Primeran konbinatzen dute esaldiekin. Lorpen horrekin batera ondo lortutako gertakarien eritimoa azpimarratu behar da.

Plazer handia, benetan, batere konbentzionala ez dena gustuko duen edozein irakurlerentzat, edozein adinekoa dela ere.

6 urtetik aurrera

COUTO

■ **Hamalau jostun kementsu**

Ilustratzailea: GARCÍA, José Ignacio
Itzultzailea: IZAGIRRE, Koldo
Pontevedra: Kalandraka, 2001
(Amets egiteko liburuak)

Kalandraka argitaletxeak, Grimm anaien testuan oinarrituta, edizio berria eskaintzen digu *Amets egiteko liburuak* bilduman.

Bazen behin jostuntxo bat etxeko leihoan egoten zena josi eta josi. Egun batean hamalau euli akabatu

zitzen kolpe bakarrean. Harrituta hizki handiko gerriko bat josi zuen HAMALAU zioena, eta munduan aitzina abiatu zen bere balentriaren berri emateko...

Betiko ipuin bat dugu honako hau, baina Xoan Couto eta José Ignacio Garciak osatutako lan honek proposamen estetiko berritzaileaz gozatzeko aukera paregabea eskaintzen digu, testu eta ilustrazioak biek elkartuta liburu eder bat osotzen baitute.

Edizio zaindua, atsegina, bai irakurtzeko eta baita kontatzeko ere oso gomendagarria dena.

IGERABIDE, Juan Kruz

■ **Daratulua**

Ilustratzailea: ARMSPACH, Marko
Bilbo: Desclée de Brouwer, 2001
(Ipotxak eta Erraldoiak)

Malentxo ez da testu honen protagonista bakarra; hor dago ipuinari titulua ematen dion daratulua edo zuloak egiteko aparailu elektrikoa ere.

Malentxo txikia aitari laguntzen ari zaio koadro batzuk zintzilikatzen: aitak daratulu zaratatsuaz eskarpiak jartzeko zuloak egin eta gero, alabak koadroak pasatzen dizkio. Baina, bukatu baino lehen, aitak irten beharko du etxetik momentu batez eta orduan Malentxo hurbilduko da jakinguraz tramankulu beldurgarria. Hartu ere hartuko du, eta baita martxan jarri ere.

Azkenik, aitak hasitako zulo bat bukatuko du neskatxak, eta koadro ederrena eskegiko du. Ailegatzean, aitak utzitako lana jarraituko du ezertaz konturatu gabe.

Ongi amaitzen da, beraz, istorio hau. Eguneroko egoera arrunt bat aurkezten digu eta etxeko aparailu elektriko bat agertzen da lehenengo planoan; umearen erreakzioak ere erabat ulergarriak egiten zaizkigu, baina irakurleak ederto nabaritu ditu umearen ekintzaren arriskua eta tentsio momentuak aparailu erabiltzen hasten denetik arrakasta lortu arte.

Testuak umearen sentimenduak maisuki transmititzen ditu: daratuluarekiko sentitzen duen erakarpena eta, aldi berean, beldurra; tulipanen koadroarekin sentitzen duen lilura; koadroa zintzilikatu eta gero sentitzen duen harrotasuna eta satisfazioa... Bikain laguntzen dute, bestalde, Markok egindako marrazkiek: komikiaren estiloa gogorarazten dute eta kolorearen erabilpen originala egiten dute. Nabarmena da daratuluaren potentzia izugarria islatzeko gaitasuna lehenengo plano batzuetan.

OLASO, Xabier

■ **Auskalo! Igarkizun eta aho-korapiloak**

Ilustratzailea: VILLATE, Agurtzane
Iruña: Pamiela, 2001 (Tamaina ttikia; 41)

Honela diosku Xabier Olasok hitzaurrean: "...esku

arteon duzun liburu honetan luzaroan idatzi ditudan hainbat eta hainbat igarkizun eta aho-korapilo bildu ditut, denak ala denak ere zu jolas zaitezten ondutakoak. Nik ondo baino hobeto pasatu dut guzti-guztiak asmatzen, zeharbideak bilatzen, hitzak josten, mezuak makilatzen, esaldiak mozorrotzen, janzten, erantzten... Orain, liburua plazan dagoen honetan, zeu zara protagonista nagusia eta zera nahiko nuke, igarle, zeuk ere ondo baino hobeto pasatzea aho-korapilo eta igarkizunon hitzak askatzen, mezuak desmakilatzen, esaldiei mozorroa kentzen, erantzten, janzten, igartzen..."

Hitzok ederki laburbiltzen dute liburuaren nondik norakoa. Eta ez bakarrik laburbildu, ongi baino hobekiago lortzen baita esandakoa. Horretarako, estilo oso zuzena darabil Olasok, bizia, plastizitate handiko irudiez lagunduta, testuinguru hurbileko egoerak azalduz. Horregatik uste dugu oso erraz iritsiko dela ez haur koskorregana bakarrik, baita haur txikiengana ere. Hain dira jostalariak! Hain elektrikoak eta ustekabeak! Eta zorrotzak, batez ere zorrotzak!

Agurtzane Villateren marrazkiak ere guztiz azpimarragarriak gertatzen dira, baita edizioaren kalitatea ere. Izan ere, oso ondo baitago zainduta edizioa, nola diseinua ala enkoaderazioa, eta ziur gaude oso une atseginak sorraraziko dituela hainbat haurren.

Hona hemen, bada, helduek eta haurrek elkarrekin konpartitzeko liburu bikaina. Besterik ez: ea igartzen dituzuen igarkizunak eta ea errepikatzen dituzuen aho korapiloak batere okerrik esan gabe! Hala izan dadila!

OLI (Xosé M. Gonzalez)

■ **Hamaika andere ausart**

Ilustratzailea: THOMASSEN, Helle

Itzultzailea: IZAGIRRE, Koldo

Pontevedra: Kalandraka, 2001

(Amets egiteko ipuinak)

Tituluan aipaturiko hamaika andereak bidaia harrigarri eta liluragarrian murgilduko dira eta irakurleok hasieratik sartuko gaituzte bertan. Hamaika leku ezagutuko ditugu hamaika orrialdetan (Arabia, basamortua, Txina, Ilargia...); baina andere bat desagertu egingo da —edo galdu edo soilik ezkutatu egingo da— toki miragarri horietako bakoitzean. Horrela, hamaikatik hamar, hamarretik bederati... gutxitzen joango dira bat bakarra gelditzen den arte eta hori goxo-goxo bere etxean geratuko da, liburuari begira, azkeneko orrialdean.

Kontakizunak bi euskarri sendo ditu: testua bera, errimatua, eta ilustrazioak. Bata bestearen lagun ezinbesteko.

Testuek, errimaren eskutik, ozenki irakurtzeko bizitasuna eskaintzen dute. Motzak dira, hizki molde biribiletan eginikoak, mugitzen ariko balira bezala

agertzen dira orrietan eta marrazkiari egoki atxikitzen zaizkio. Marrazkiak ere mugimendu handikoak dira, kolore biziz apainduak, ñabardura anitzez osatuak. Orrialde bakoitzean luze gelditu eta beste hainbat istorio amestera gonbidatzen dute.

Liburua Kalandraka argitaletxearen eskutik dator eta azaldu behar da haur txikiarentzako argitalpenetarako apustu handia egin dutela. Bertako arduradun Eva Mejutok dioen bezala, *“Kalandrakaren leben belburua estetikoki eta literarioki kalitate handia eskaintzea da; haurrek leben urteetatik goza dezatela irakurketaz, ezagutu dezatela liburu batean ezkututzen den magia”*. Uste dugu, beste hainbatetan bezala, horretan ere lan bikaina egiten dutela.

Bi ezaugarriak kontutan hartuta, estetika eta kontakizuna, oso gomendagarri irizten diogu liburu honi, modu askotara kontatuz diezaiotzeko irakurtzen ikasteko eta ipuinekin gozatzeko adinean dagoen haurrari.

TORRAS, Meri

■ ***Nire arreba Aixa***

Ilustratzailea: VALVERDE, Mikel

Donostia: Elkarlanean, 2001 (Kuku; 8)

Liburu honetan Arnauk bere arreba Aixaren historia kontatzen digu. Horretarako Arnau amaren sabelean zegoen garaiarekin eginiko konparazio batekin hasiko zaigu kontakizuna “Aixa hegazkinez Afrikatik etorritako neska baita”.

Mutiko gazte honek, bere bizipenetan oinarrituta, gozotasunez, adopzioen munduan murgilduko gaitu eta baita gizakien kontrako minen ondorio latzetan ere. Horrela, gaztetxoaren hizkeran, apurka-apurka, adopzioa, integrazioa, elbarritasuna eta maitasuna garatuko dira kontakizunean zehar.

Meri Torrarak idatzi eta Mikel Valverdek ilustratutako liburu hunkigarria dugu “Nire arreba Aixa”.

Testu eta irudiaren osotasun paregabeaz gozatzeaz gain, itxaropenaren leioa zabalduko zaigu irakurtzen dugun bitartean.

ZUBIZARRETA, Patxi

■ ***Marraztuidazu gutun bat***

Ilustratzailea: ARMSPACH, Marko

Bilbo: Descleé De Brouwer, 2001

Ainhoaren ama, Ageda, bidaia luze bat egitera joango da, eta Ainhoa bera eta aita agurtzera joan dira. Agedak alabari agintzen dio telefonoz deituko diola eta gutunak idatziko dizkiola. Alabari eskatzen dio, berriz, gutunak marrazteko, oraindik ez baitaki idazten; aitak lagunduko dio bidaltzen. Hortik aurrera

komunikazio horren bilakaera ezagutuko dugu, beti Ainhoaren ikuspuntutik: batzuetan gutunak iristen zaizkio umeari, leku urrunetatik, baina ez egunero; telefono deiren bat ere jasotzen du; haurrak, bere aldetik, marrazkiak egiten ditu amari bidaltzeko. Umeari luzea egiten zaio ama ez egotea; aitak ere etxetik kanpo pasatzen du Ainhoak nahi baino denbora gehiago azken egunetan... Denbora pasa ahala, Ainhoak zalantzak eta beldurrak agertzen ditu ama ez egotearen inguruan.

Azkeneko orrietan jakingo dugu amak denbora hori guztia ospitalean pasatu duela eta onik atera dela ebakuntza handi batetik. Bere "bidaia" pertsonal horretatik bueltan, familia berriz bilduko da eta pasatutako tristezia ahaztuko zaio Ainhoari. Hona hemen, beraz, familiari gertatutako pasarte latz baten kontakizuna, modu sentikor eta originalean narratuta.

Markoren marrazkiak oso atseginak dira eta ederto integratzen da haien artean ilustrazioaren aurkikuntza bat: Ainhoak amari bidaltzen dizkion zazpi marrazkiek benetan dirudite umeez egindakoak, eta horrek sinesgarritasuna —eta edertasuna— gehitzen dio istorioari.

8 urtetik aurrera

LANDA, Mariasun

■ *Elefante txori-bihotza*

Ilustratzailea: URBERUAGA, Emilio

Bilbo: Anaya Haritza, 2001 (Liburu zopa; 14)

"Interes kulturalak dituen elefante talde batek maistra dinamiko eta abenturazale baten beharra du. Etxebizitza, oihan afrikar batean. Dieta, begetarianoa. Soldata, ehun tona banana"

Narratzailea andereño bat da, ohar hau irakurri eta interes intelektualak dituen elefante talde bati klaseak ematera Afrikara joan dena. Elefanteek galdera oso arraroak egiten dizkiote eta berak, galdera horiei erantzun ahal izateko, liburuak irakurtzea proposatzen die. Baina elefanteak haserretu egiten zaizkio eta andereñoak ez daki nola asmatu.

Mariasun Landak, gaztetxoenei zuzenduriko liburu hau erakargarri egiteko, elefanteengan pertsonifikatzen ditu gazteen izaera eta pentsamendua: jakin-min ikaragarria dute elefanteek, galdera oso arraroak egiten dituzte eta, nagusitan, astronauta edo antzeko zerbait izan nahi dute.

Hunkigarria benetan ipuina. Ezberdinak direnen eta ezberdin izateagatik baztertzen direnen defentsan egindako literatur lan bikaina zalantzarik gabe. Ikusi dugunez, elefanteak dira ipuin lineal eta gutun itxuran idatzitako kontakizun honetako protagonistak. Elefanteak, azken batean, kolektibo zabalago baten

sinbolo dira.

Erritmo oso ona du ipuinak, bai kontakizunari dagokionez, bai irudiei dagokienez. Izan ere, Emilio Urberuagaren irudiak ere ezin hobekak baitira.

UNGERER, Tomi

■ **Hiru bidelapurrak**

Itzultzailea: IZAGIRRE, Koldo
Pontevedra: Kalandraka, 2001
(Amets egiteko liburuak)

Dagoeneko 40 urte pasa dira jada klasiko bilakatu den hiru bidelapurren istorioa lehendabizi kaleratu zenetik eta, hala ere, ez du gaurkotasan izpirik galdu bidean. Berrito ere Kalandraka argitaletxeari eskertu behar diogu europar haur literaturako klasiko hau euskaraz gozatzeko aukera.

Hiru bidelapurrek gaiztakeriak egiten igarotzen zuten denbora, jendea izutzen eta ahal zuten guztia lapurtzen... Baina hori guztia aldatu egiten da Uxue umezurtza bahitzen dutenean eta hark galdetzen dienean ea zertarako behar duten horrenbeste diru eta bitxi, orduan konturatzen baitira ez dakitela zertarako lapurtzen duten. Eta galdera horrek sorrarazten dien hausnarketaren ondorioz umezurtzak jasotzeari ekingo diote, umez beteriko herri oso bat eraiki arte.

Tomi Ungerer idazlearen album honetan testuak eta irudiak garrantzi bera dute zalantzarik gabe, beraien arteko oreka eta osagarritasuna erabatekoak dira uneoro. Irudietan, bi kolore nagusitzen dira besteen gaineratik, beltza eta urdina hain zuzen. Kolore horien nahasketarekin gaua eta iluntasuna irudikatzen dira eta gau giro horrek sorrarazten digun beldurra eta ikara. Dena den, irakurleak sentitzen duen beldurra desagertuz joango da ipuina irakurri ahala eta, kolore beltza garrantzia galtzen doan heinean, lapurrek ere hasierako maltzurkeria galduko dute ia ohartu gabe.

Haurren beldurrei aurre egiteko liburu paregabea, gaizto-gaiztoek ere beren bihotz txikia izaten baitute, askotan ezkutuan dagoen arren.

10 urtetik aurrera

LANDA, Mariasun

■ **Galtzerdi suizida**

Ilustratzailea: OLARIAGA, Antton
Donostia: Elkarlanean, 2001

Plinio zaharra da galtzerdi honen jabea. Plinio zaharra naturalista eta idazle latinoak ere bazen: Historia Naturala bilduma zientifikoa idatzi zuen. Behatzen oso zalea zen, antza: Vesuvio sumendiaren

erupzioa hobeto ikusteko gehiegi hurbildu eta itota hil zen. Ikusnahia zuen idazleak; jakingurak jota dago gure galtzerdia ere. Horregatik dira Mariasun Landaren liburuak bitxiak, xebreak eta maitagarriak: kuriositatea sortzeko gaitasuna dutelako; bizitzaren inguruan hausnartzen laguntzen digutelako.

Egoera surrealista batetik abiatzen da liburua, hasiera bera da absurdua: "Orain dela aste batzuk gertatu zen: laugarren solairutik bota nuen neure burua". Horrela, bada, galtzerdi zahar eta zulatu batek, mundua ezagutzeko grinak bultzatuta, bizitza ezagutzera jaurtiko du bere burua. Abentura ugari biziko ditu: aktorea izango da, gladiadorea, bakardadea eta laguntasuna ere zer diren jakingo du. Gertaera bakoitzetik zer edo zer ikasiko du. Horrexegatik atalen amaieran geldiune interesgarriak daude: hurrengoaren zain uzten gaitu narratzaileak.

Filosofiako esamoldeak ere badaude, edo idazleak dioenez, olerki zatitxoak: Plinioren berbak, galtzerdi protagonistak bizi izandakoaren arabera burura datozkionak, alegia, "Gazteak bururik ez, zaharrak indarrak ez", adibidez. Filosofia zein maitasuna eta sentimenduak agerian jartzen dira honakoarekin: "Maite ninduzulako orain nago bakarrik, zerbait eman nahi zenidan ta utzi nauzu hutsik", M. Azurmendi poetak idatzi eta Imanol abeslariak aspaldi grabatutako hitzekin.

Ipuinen osagarriak dira Antton Olariagaren ilustrazioak, sugerenteak oso, azpitik edo goitik hartutako argazkiak bezala, detaile bitxiak, kuriosoak azken horiek ere eta, aldi berean, ederrak.

Ironia eta umore fina darie pasadizo batzuei, esaterako haurrei "izaki" deitzen dienean, haurrak ulergaitzak baitira galtzerdiarentzat, portaera basati eta arraroak dituzten izakiak baitira.

Idazleak liburu honen istorioak baliaturik, biziaren alde egiten du. Baikor sentiarazten gaitu irakurketa amaitzen dugunean.

Beraz, atsegin handiz irakurtzen den liburua dugu, edozein helduri irribarra irtenarazten dien horietakoa.

LINDO, Elvira

■ ***Ni bai ni! Manolito***

Ilustratzailea: URBERUAGA, Emilio

Itzultzailea: GARMENDIA, Mikel

Etxebarri: Zubia, 2001

Manolito Laubegi eta *Manolito gaixoa* liburuen ondoren, Manolito Laubegiren zaleek beren pertsonaia kutunarekin gozatzeko aukera paregabea izango dute. Aurreko bi liburuen ildo beretik datorkigu hirugarren atal hau: Manolitoaren betiko lagunak (Belarrihandi, Yihad, Mostaza etab.), eguneroko abenturatxo eta bihurrikeriak, burutazio eta asmakeria barregarriak.

Manolitoaren azken liburua irakurri duen haur

misteriotsuaren agerpenarekin hasten da liburua. Haur bitxi horrek liburu horren irakurketak sortu dizkion galderen zerrenda luzea aurkezten dio Manolitori berari; era berean, eta nahaspilarik ez sortzearren, pertsonaia guztien zerrenda eranstearen garrantzia azaltzen dio —irakurleari keinu irrigarria egiten dio idazleak puntu honetan.

Ikasturtearen amaierarekin batera hasiko ditu Manolitok bere abenturatxo zirrargarriak. Berak duen munduaren ikuspegi berezitik ezagutuko ditugu egunerokotasunean gauzatzen diren ekintzak, hala nola Manolitoren unibertsoa osatzen duten elementuak: pertsonaia hurbilak, auzoko igerilekua, Ching-Chong jantoki txinoa, Tropezón taberna, auzokidearen etxebizitza etab.

Manolitoren bitartez, hainbat pertsonaiaren ezaugarriak zehatz-mehatz ezagutzeko aukera izango dugu. Pertsonaien karakterizazioa xumea, barregarria, erakargarria gertatzen da: “Ergela” neba maitea; Manlito bera, gehien gustatzen zaizkion gauzei uko egiteko prest nahiz eta pentsatu jendeak ez duela benetan maite; “Carabancheleko Travolta” bere aitoren dantza zaletasunari erreferentzia eginez; Belarrihandi arazo psikologikoak dituen zeri traidorea; Mostaza “operako dentista”...

Manolitoren unibertsoa osatzeko, idazlea hamaika errekurtoz baliatzen da: hizkuntza herrikoia erabilera, hiperbolearekiko joera (“hondamendi nuklear bat gertatuko balitz, intsektuek eta leku bitxi horretako biztanleek —Carabancheli erreferentzia eginez— baino ez lukete iraungo”), telebista eta zinearekiko erreferentziak (Inurri atomikoa, Pin eta Pon, Veredicto, Ostirala 13, 3PO robota), umorearen erabilera... Izan ere, egoera aspergarriei ere alde umoretsua erantzen die idazleak (hainbat aldiz ikusitako bideo aspergarriak ere baditu alde baikorrak: komunera joan, nebarekin jolasteko aukera... hasiera eta amaiera ikustearekin nahikoa izaten da). Hori izango litzateke Manolitoren ezaugarri nabarmenatariko bat eta gaurko gazteentzako irakasgaia izan daitekeena, alegia, eguneroko gauza xumeinei ere alderdi baikorra eta umoretsua ateratzea, atsekabearen aurrean imajinazioa erabiltzea.

Liburuan zehar deskripzioak ugariak dira, ironiaz beterikoak: “Aitaren aldeko aiton-amonengandik ere badatozkio belarriak Belarrihandiri. Gizajoak, Dunboren antzeko lau aitona-amona horiekin, ez zuen ihesbide genetikorik”. Lexikoaren bidez ere umorea barra-barra darabil idazleak: telefono *sinalambrikoa*, Carcagente herria, etab. Deskripzio eta ironiaz gain, haurren barne sentimenduak eta arlo afektiboa ere landuko ditu idazleak kontrastearekin jolastuz.

Manolitoren abentura zaleek eta, oro har, irakurle orok, gazte nahiz heldu, ez dute aspertzeko betarik izango euskaraz argitaratzen den hirugarren lan honekin.

IGERABIDE, Juan Kruz

■ **Mintzo naiz isilik...**

Ilustratzailea: MARTÍNEZ, Lorena

Donostia: Elkarlanean, 2001 (Dona dona; 2)

Honela diosku Juan Kruzek hitzaurrean:

“...Igarkizuna abstrakzio-ahalmenaren sorburuetako bat da, haurrak zazpi urtetik aurrera, gutxi gorabehera, garatzen hasten den pentsaera logikoaren laguntzaile...” Eta jarraitzen du esaten igarkizunak bizitzaren ispilu direla, “bizitza bera igarkizuna baita, igarri nahiak errealitatearen esploraziora bultzatzen baikaitu, hizkuntzaren funtzio poetikoa eta jolasa bateratuz, erritmoa eta metafora bilduz, hitzaren zehaztasuna landuz...”.

Izan ere, liburu honetako igarkizunetan zerbait baldin badago, hori metafora baita: metafora han eta metafora hemen, metafora leku guztietan. Alde horretatik, liburua oso interesgarria gerta daiteke, metaforaren mundu poetikoan hasteko, edota hitzaren zeharbideko labirintoetan galtzeko. Galtzeko eta aurkitzeko, noski: hitz berriak, alajaina!

Juan kruzaren igarkizun guztiak berriak dira eta haurrekin jolasean asmatuikoak: dela janaria edota animalia, dela landarea, jantzia edota gorputzeko atala. Hori bai, batzuetan hain dira landuak eta abstraktuak, non iruditzen baitzaigu nahiko zail gertatuko zaizkiela hamar urtetik beherako haurrei. Dena den, erantzunak emateko era (azkeneko orrietan) oso orijinala iruditu zaigu.

Liburuaren diseinua, bestalde, guztiz azpimarragarria da: koloretako orri ezberdinak tartekatzen dira arnas hartzeko espazio zuriekin batera.

Eta orain, Juan Kruzaren hitzetan esan dezagun, “Siltzera goazela. Geuk ere, igarkizunek bezala, esan nahi baikenuke esan gabe, eta bihurtu nahi baikenuke zure jakin-minaren bidelagun”.

12 urtetik aurrera

DAHL, Roald

■ **Errima errebeldeak**

Ilustratzailea: BLAKE, Quentin

Itzultzailea: SANTXO, Joseba

Etxebarri: Zubia, 2001

Roald Dahl idazle galestarra (Llandaff, 1916 – Oxford, 1990) bihurria dugu inondik ere. Alegia, oso gustuko du jende helduaren mundu arrazionala hankaz gora jartzea. Liburu honetan, errima hartuko du konplize sei ipuin klasiko ezaguni (Mari Errauzkin,

Jon eta babatxo miragarriak, Edurne zuri eta zazpi ipotxak, Urre kizkur, Txanogorritxo eta Hiru txerritxoak) buelta emateko. Izan ere, hauren istorioak helduen munduan eta helduen pentsaeraz idatzi ditu Dahlek. Horrela, ipotxak nahiz eta 7 izan, pentsaera eta izaera berezia izango dute, otsoa gaiztoak ironia erabiliko du gehienbat eta Edurne Zuri eta Mari Errauzkin ez dira apalak eta maitagarriak izango. Ez horixe!

Ipuinak bertsoz idatzia daude, errimaturik, eta kontakizunetan umorea eta ironia dira nagusi. Ipuinei darien ironia hain nabarmena eta bihurria izanik, 52 orrialde dituen liburuak irakurtzeko adin tartea zehaztugabekoa izango da; nahiz eta guk 12 urtetik gorakoentzat eta helduentzat zeharo aproposak direla pentsatu.

Beraz, irakurri, errezitatu, rapeatu eta kantatu egin ahalko dira ipuin zoragarri hauek.

ROWLING, J.K.

■ ***Harry Potter eta sekretuen ganbera***

Itzultzailea: MENDIGUREN, Iñaki

Donostia: Elkarlanean & Salamandra, 2001

(Harry Potter; 2)

Harry Potter-en abenturen lehenengo atalaren oihartzuna mundu osoan zehar zabaldu da eta ordutik ondorengo atalak ezagutu ditugu (dagoeneko lehenengo hiru liburuak euskaratuak daude). Orokorrean liburu baten balorazioa egitea zaila izaten bada, are gehiago haur literaturak eman duen "best-seller" bakarrenetarikoa baten aurrean aurkitzen garenean, hitz horrek sarritan zentzu negatiboa izaten baitu itsatsita. Dena den, kasu honetan mundu mailako salmentak eta balore literarioa eskutik helduta doazela aitortu beharrean gaude zorionez.

Udako oporretan ematen zaio hasiera "Harry Potter eta sekretuen ganbera" liburuari, konkretuki Harry Potter-en urtebetetze egunean. Osaba-izeba eta lehengusu gogaikarrien lagunartea jasangaitza da dagoeneko eta Harry eskolako lagun berririk ez duelako izan nazkatua eta goibel sentitzen da. Gehiago ezin duenean, Ron adiskidea etorriko zaio bila eta biak elkarrekin abiatuko dira Hogwartseko Azti eta Sorgin eskolara. Kurtsoa hastear dago eta bigarren ikasturte honetan zehar biziko dituzten gorabehera eta ibilera guztien lekuko izateko aukera izango dugu irakurleok.

Bigarren atal honek lehenengoaren maila mantentzen du eta argi dago J.K. Rowling-ek baduela zer kontatu eta gainera badakiela nola. Pertsonaiak eta testuinguruak aldatu ez diren arren, ez dago errepikapenik eta emozio, misterio erritmo bizi eta abentura maila bera mantentzea lortzen du. Horrez gain umore ukitua ere ez da falta eta gizartearen

kontrako kritika burutsua ere topa dezakegu (arrazakeria eta garbitasun etnikoaren kontrako borroka hain zuzen). Hori guztia fantasiak, magiak eta irudimenak eskaintzen dituen amaigabeko elementuekin nahasten badugu, gogaitasunaren kontrako liburu paregabe baten aurrean gaudela esan dezakegu.

Irakurle gazteak, Harry-rekin identifikatuz, aztitzat hartuko du bere burua eta hamaika gauza harrigarri eta zoragarriren partaide izateko abiatuko da liburuan barrena, eta behin barruan ez du atsedunik izango.

ROWLING, J.K.

■ ***Harry Potter eta Azkabango preso***

Itzultzailea: MENDIGUREN, Iñaki

Donostia: Elkarlanean & Salamandra, 2001

(Harry Potter; 3)

Harry Potterren abenturazaleek ez dute aspertzeko betarik izango hirugarren liburu honekin. Aurreko bien ildo beretik datorkigu honako hau: osaba-izeba higuigarriak, ikasgai berri eta zirraragarriak, quidditch-eko partida borrokatuak, magiazko osagai berriak etab. Nolanahi ere, errepikapenean erori barik, abentura eta misteriozko kapitulu berriez gozatzeko aukera izango du irakurleak.

Hirugarren atal hau Harryren iraganean oinarritzen da, bere gurasoak hil zireneko ekintza ilunean. Ekintza horren inguruan gorpuztuko du idazleak argumentu osoa, berak maisuki erabiltzen dituen elementu magiko eta zirraragarriez baliaturik: margolanetatik irteten diren pertsonaiak, jendearen kokalekua uneoro markatzen duen mapa magikoa, animalia bihurtzen diren aztiak, denboran barrena bidaiatzeko erloju bitxiak etab.

Aurreko bi liburuetan protagonismo osoa Harryk bereganatzen bazuen —bera baitzen Lord Voldmort maltzuraren aurka borrokatu eta irabazle ateratzen zena, aldian aldiko bere lagunak laguntzarekin—, oraingo honetan, bere bi lagunek Harryk bezainbesteko protagonismoa bereganatzen dute, batik bat Hermionek. Badirudi idazleak, aurreko liburuen ildotik kaleratutako zenbait kritiken haritik, non Harryren gehiegizko protagonismoa eta emakumezkoen partaidetza urria egozten baitzaizkio, Hermioneren partehartzea eta garrantzia handitu nahi izan dituela.

Orain arte euskaraz argitaratutako Harry Potter sailaren lanik borobilena da honako hau, bai argumentuaren oparotasunagatik, bai pertsonaien karakterizazio bikainagatik. Istorioan zehar agertzen diren pertsonaiak ez dira iraunkorrak, ikuspuntu eta ñabardura ugari erakusten dituzte, eta argumentuari aberastasun handia eransten diote. Argumentuaren korapiloan barneratu ahala, ustekabeak eta harridurak

ugaldu egingo dira, zaila bilakatzen baita istorioaren nondik norakoak asmatzea. Horra hor hirugarren liburu honen gakoetariko nabarmenena. Izan ere, egileak maisutasun paregabea erakusten baitu ezusteko egoerak eraikitzeko, irakurlea txunditzeko, harritzeko xedearekin. Bestalde, argumentuaren korapiloan barneratzen garen heinean, ekintzak bizitasun handiarekin gauzatuko dira, etenik gabe, irakurleari atsedean unerik utzi gabe. Ildo horretatik aipatu behar da liburuaren irakurketak arreta berezia eskatzen duela, bertan agertzen den pertsonaien andana handiak eta gauzatzen diren ekintza ugariak horrela eskatzen baitute. Egile ingelesak, ezbaierik gabe, lan borobila burutu du hirugarren lan honekin, liburu honen irakurketara hurbiltzen den irakurle orori, gazte nahiz helduri, ustekabe eta harridurazko une atsegin eta zirrargarriak eskainiz.

SAINT-EXUPÉRY, Antoine de

■ **Printze txikia**

Itzultzailea: ZUBIZARRETA, Patxi

Donostia: Elkarlanean, 2001

Ez da erraza *Printze txikiaren* inguruan fundamentuzko zerbait berria idaztea, alde batetik han eta hemen hainbat eta hain ondo idatzi delako, eta bestalde, azken 50 urteotan gertatu diren aldaketa soziokulturalak nabariak eta sakonak izan direlako.

Baina, kontua da, Patxi Zubizarretaren euskarazko bertsio berria argitaratu dela, eta irakurleok berriz aukera dugula liburu “zahar” hau dastatzeko.

Ez dugu azalduko Saint-Exupéry-ren historia, ezta idazlearen egoera eta motibazioak ere liburu hau idazterakoan, gai horien inguruan ugari esan delako dagoeneko.

Adieraziko duguna zera da: gure irakurketa. Eta irakurketa berezia, batez ere frantsesez edo gazteleraz hamaika aldiz irakurri dugun testuaren irakurketa delako. Horrek esan nahi du hondoko memorian daukagun hainbat sentimendu, oroitzapen eta ideia azaleratu egiten direla, eta kanporatzen diren heinean gehiago barneratzen direla; hau da, gure munduaren ikuspegia eta pertsona eraikiz eta aberastuz doaz. Eta hori egiteko gai den testu bat, zalantzarik gabe, literatura klasikoa bihurtu da.

Esango genuke Saint-Exupéry-ren *Printze txikiaren* hainbat pasarte, “ikono irudiak” direla; haien independentzia mantentzen dute, alegia, ez dira subjektuaren proiektzioak ezta erraz eskuratzen diren irudiak ere: distantzia propioa mantentzen dute eta, batez ere horregatik, argitzeko, inspiratzeko eta probokatzeko ahalmena daukate.

Printze txikiaren hainbat pasarte jakinduria unibertuala bihurtu dira eta haien entzule edo irakurlearentzat itxaropenaren eta argitasunaren

izarrak dira.

Gozatu egiten dugu idazlearen testu poetikoekin, eta disfrutatu hainbat gairen tratamenduarekin: adiskidetasuna, denboraren izaera, gauza txikien balioa, harrokeriaren kritika, bakardadea... Gozatu eta denbora hartu gure hondo-hondoak entzuteko eta gizakia eta gure gizartea hobeto ezagutzeko. Nahiz eta hainbat urte pasatu lehenengo argitalpenetik, egungo obra poetiko eta kritikoa da. Hori guztia, egia esanda, une honetan ia miraria da.

Normala denez, gure haurrei eta gazteei gure historiaren eta gizakiaren lorpen onenak transmititu nahi dizkiegu. Gure ustez, *Printze txikia* altxor bat da eta horregatik pentsatzen dugu haurrei eta gazteei obra hau entzuteko eta irakurtzeko aukera eskaini behar diegula.

Testua ez da erraza haur txikientzat, baina guk helduok zati aukeratuak eta maitatuak eskain diezazkiekegu eta haiekin irakurri eta entzun autorearen ahotsa. Bestela, eta norberak irakurtzeko, liburua oso gomendagarria da 12 urtetik aurrera.

Zubizarretaren bertsioari buruz esan behar dugu, konturatu gabe, eta xamurtasun osoz sartzen garela testuan, eta hori da, gure ustez, itzultzaile baten meriturik handiena.

Antoine de Saint-Exupéry gertu badabil, agian iritsiko zaio gure eskerrona, bere testurik gabe mundua ilunagoa izango zen eta.

WILDE, Oscar

■ ***Printze zorionsua
eta beste ipuin batzuk***

Itzultzailea: MENDIGUREN, Iñaki

Donostia: Elkarlanean, 2001 (Klasikoen Kutxa; 8)

Eskertzekoak dira Klasikoen Kutxa bildumaren eskutik jasotzen ari garen lan ederrak: Verne, Dickens, Kipling, Defoe etab. Alde batetik, edizio erakargarriak dira, eta sarreran idazlearen biografia laburra dakarte; bestetik, itzulpenak zainduak dira. Beraz, ezin esan literatura unibertsaleko lanik ederrenetarikoa euskaraz ez ditugunik, gazteek aukera behintzat badute oraingo hauekin.

Oscar Wilderen ipuin hauek arras ezagunak dira, "Printze zorionsua" liburuari izenburua ematen diona batez ere. Baina baita "Urretxindorra eta arrosa" edo "Erraldoi berekoia", zinemara maiz eraman baitituzte.

Ipuin onak aurkitzea zaila bada ere, hain barneratuta dauzkagun ipuin hauek, umetatik oroitzen ditugun hauek, onak izan behar derrigorrez, txiki zein helduen oroimenean geratu baitira betiko. Ipuinak baino gehiago poemak dira, edertasunez beterik, poetikoak guztiz, bihotzeraino iristen diren ipuinak, hunkitu egiten gaituztenak.

Oscar Wildek erabiltzen duen ironia fina da oso; kritika soziala dago baina modu entretenigarrian. Morala ere badute ipuin hauek, baina gehiago da alegiak erabiltzen duen moral jostalaria, astintzeko egina. Ipuinen amaiera tragikoa da ia guztietan. Horrexegatik ere bereziak dira, ipuin hauek patuaren krudeltasuna islatzen dutelako. Ederrak, tristeak eta borobilak dira.

Ahaztezinak.

14 urtetik aurrera

ALEIXANDRE, Marilar

■ **Etorkizunik ez**

Itzultzailea: ELORRIAGA, Unai

Donostia: Elkarlanean, 2001 (Branka; 81)

Hona hemen hamasei urteko neska baten bizitzaren tarte baten narrazioa, lehenengo pertsonan kontatua, egunkari moduan. Institutu berri batean hasi behar du familia bizilekuz aldatu delako. Aurreko etxea eta lagunen falta sumatzen du eta ez da ziur sentitzen ikastetxe berrian. Bestalde, gaixotasun bat dela eta, ilea arrada moztuta dauka eta beti daraman txanoarekin ez da eroso ez erakargarri sentitzen.

Narrazio honetan ikusiko ditugu bere senideekiko harremanak —ez beti hain errazak—, institutuan integratzeko zailtasunak, irakasleekiko tira-birak, antzerki obra baten prestatze-lanak... Protagonistak maitasun etsipena ezagutuko du eta norbait berarekin maiteminduko da... Laburbilduz, ia-ia ez da falta nerabe batek bizi dezakeen esperientziarik eta sentimendurik.

Liburuan zehar musika erreferentzia ugari egiten dira, batez ere 80ko eta 90eko hamarkada hasierako kantariei eta taldeei (Derribos Arias, La banda sin futuro, Os resentedos, Aerosmith, The Doors...). Agian erreferentzien antzinasuna desabantaila izan daiteke gaurko irakurle gaztearentzat, baina ez da oztopo handiegia izango.

Gaixotasun krudel batez hil zen Poch kantaria, oraindik gazte zelarik. Protagonistak haren irudia dauka poster batean bere gelan, eta berarekin solasean aritzen da nobelan zehar, bere kezka eta sentimenduen inguruan.

Oro har, ondo narratuta dago nobela eta pasarte ondo asmatuak daudela esan daiteke (esaterako, irakasle batek ikasleei mikroskopian ikusteko espermatozoideak ekartzeko eskatzen dien pasadizoa, eta ondorioz sortzen den gatazka). Nerabe batek obra hau gustura irakurriko du —eta baita heldu batzuek ere— eta erraz identifikatuko da protagonistaren bizipenekin. Nobela 1999ko Lazarillo Saria lortu zuen.

MANKELL, Henning

■ ***Izarretara bidean zihoan txakurra***

Itzultzailea: MENDIZABAL, Juan Mari

Donostia: Erein, 2001 (Perzebal; 1)

Henning Mankell (Stockholm, 1948) da seguru asko suediar idazlerik ezagunena, baita Suediatik kanpo ere. ***Izarretara bidean zihoan txakurra*** tetralogia baten lehen liburua da. Gazteentzat idatzitako eleberri honek Gazte Literaturako liburu onenari eman ohi zaion saria jaso zuen 1990ean Suedian, eta Gazte liburu onenaren saria hiru urte geroago, 1993an Alemanian.

Henning Mankell-en narrazio poetiko sakon eta hungigarri honek mutiko gazte baten bakardadea kontatzen du: amak etxea utzi eta itsasaldeko herri batera egin du alde. Harrezkero Joel aitarekin bizi da; baina aita lanean dago beti. Joelen bakardade sentipenak liburuaren orrialde guztiak blaitzen ditu. Baina ez da liburu tristea. Aitzitik, narrazioan azaltzen diren ez ohiko pertsonaia berezi guztiak baikorrak dira eta, neurri batean, erabakigarriak izango dira Joelen izaeraren garapenean.

Euskal itzulpena Juan Mari Mendizabalek egin du eta liburua guztioi gomendatzen digu: "12 urteko mutil baten egunerokotasuna kontatzen digu, oso modu afektiboan. Historia xumea da oso, eta osagai eta erretorika gutxirekin zuku handia lortzen du".

16 urtetik aurrera

LOWRY, Lois

■ ***Oroimen-emailea***

Itzultzailea: KEREJETA, Mari Jose

Bilbao: Aizkorri, 2001 (Topaleku)

Jonas hamabi urte betetzera doa eta bere komunitatean ospatuko den zeremonian adin hori daukatenei jakinaraziko zaie bere bizitzako lanbidea zein izango den. Horretarako prestatu beharko du hurrengo urteetan. Komunitatean agureen batzarrak hartzen ditu erabaki garrantzitsuenak, eta, indarrean dauden araei eta antolakuntzari esker, Jonasen gizartean ez dago gatazkarik, pobreziarik, minik... ez maitasun sakonik ez eta sexu harremanik ere. Gizarte perfektu bat dirudi, partaideei egonezin guztiak ekiditeko eratua. Baina gero eta susmo handiagoa daukagu gizakiaren alderdi garrantzitsuenetariakoak baztertu direla bidean. Alderdi horiek kudeatzen ditu oroimen emaileak, bere gogoan orain debekatuta dauden ezaguerak eta sentimenduak gordetzen dituena.

Jonasi berari suertatzen zaio lanbide hori ikastea; prestakuntzari esker, bere gizartearen antolakuntza guztiaren esanahiaz jabetuko da; sekretu asko eta beste mundu ikuskera bat ezagutuko ditu. Azkenik erabaki zail eta inportante batzuk hartu behar izango ditu.

Narrazioa gustura irakurtzen da; interesa pizten eta mantentzen du orrietan zehar. Irakurlea joaten da pixkanaka komunitatearen ezaugarriak ezagutzen —batez ere bizitza familiarra eta egunerokotasuna— Jonasen gogoeta eta ekintzei esker. Protagonistaren kezkek eta ardura etikoek konektatuko dute, batik bat, irakurle nerabearekin (Jonas bezala, gizarte batean helduak bilakatzen ari diren pertsonekin): gizabanakoaren eta gizartearen balioak hausnargai agertzen dira.

Narrazioaren lehenengo parte (lanbidea emateko zeremonia gertatu arte) da pisu gehien daukana, gizarte bere alderdietan erakusten diguna; bukaera —irekia eta *happy end* erosorik gabe— bizkor dator, espero daitekeen azalpenik gabe agian. Edozein kasutan, ondo idatzitako istorioa da, erraz jarraitzen da eta elkarrizketa ugaritasunak are gehiago arintzen du irakurketa. Egokia, beraz, irakurle gaztearentzat.

M N G N
UNI E TSIT TE

IIJM NI TEET
HEZKUNTZ ZIENTZIEI
F KULT TE